

Møtereferat – Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning i spesialisthelsetjenesten (NSG)

Dato: 15.03.2024
Tid: 12:00 – 15:20
Sted: Teams

Til stede

Navn	Institusjon	Kategori
Tove Klæboe Nilsen	Helse Nord RHF	Leder 2024
Audun Eskeland Rimehaug (deltok fra sak 4/24)	Helse Midt-Norge RHF	Fast medlem
Randi Vad	Helse Sør-Øst RHF	Fast medlem
Renate Grüner	Helse Vest RHF	Fast medlem
Erlend B. Smeland	Oslo universitetssykehus	Fast medlem
Tove Skjelbakken	Fellesrepresentant universitetssykehusene	Fast medlem
Gunbjørg Svineng	UiT Norges arktiske universitet	Fast medlem
Per Bakke	Universitetet i Bergen	Fast medlem
Grete Dyb	Universitetet i Oslo	Varamedlem
Torstein Baade Rø	NTNU	Fast medlem
Marianne van der Wel	Helse- og omsorgsdepartementet	Observatør
Martin Fredheim	Kunnskapsdepartementet	Observatør
Ole Johan Borge	Forskningsrådet	Observatør
Kjetil E. Telle	Folkehelseinstituttet	Observatør
Håvard Kolle Riis	Avdelingsdirektør FHI	Invitert i sak 6/24
Marita Pedersen	UiT Norges arktiske universitet	Sekretariat
Kristina Lindstrøm	Helse Nord RHF	Sekretariat/referent

Forfall

Navn	Institusjon	Kategori
Toril Forbord	UHR (helsefag)	Fast medlem
Ubesatt	UHR (helserelevant MN-fag)	Fast medlem
Hanne-Cathrin Flinstad Harbo	Universitetet i Oslo	Fast medlem
Ubesatt		Brukerrepresentant
Ubesatt		Brukerrepresentant

Agenda

Sak 1/24 Godkjenning av innkalling og dagsorden

- Tove Klæboe Nilsen ønsket velkommen til møtet
- Helse Nord RHF har møteledelsen i 2024, og UiT Norges arktiske universitet i 2025
- Kort presentasjon av fremmøtte

Vedtak: Innkallingen godkjennes.

Sak 2/24 Referat fra møte i NSG 22. november 2023

Vedtak: Referat fra møtet 22.11.2023 godkjennes.

Sak 3/24 Status etter evalueringen av NSG – justering av mandat

Forslag til justering av mandat har vært til behandling i AU, og ble gjennomgått i møtet.

Vedtak: NSG vedtar framlagte forslag til revidert mandat, gjeldende fra 15. mars 2024.

Sak 4/24 Ny instruks til styret i de regionale helseforetakene om samarbeidet med universitet og høyskoler, jf. krav fra HOD i foretaksprotokollen for 2024

Revidert instruks ble vedtatt i foretaksmøtene i de regionale helseforetakene i januar 2024, og er publisert [her](#). Det ble i korte trekk redegjort for hvilke presiseringer som er gjort i den nye instruksen, herunder en påpekning om at NSG er gitt eksplisitt omtale i instruksene og derigjennom aktualisert som strategisk samarbeidsorgan mellom sektorene .

Det finnes ikke tilsvarende instruks fra KD som pålegger universitetene å samarbeide med helseforetakene. KD viser til at samarbeidet skjer naturlig da utdanningene er avhengig av begge institusjoner, med universitetene som gradsgivende institusjoner og helseforetakene som praksisarenaer. Innen forskning er det verken ønskelig eller nødvendig å instruere til samarbeid via KD, da dette også er et naturlig samarbeidsområde, og tas opp på andre måter med universitetene.

De reviderte områdene i instruksene har mest innvirkning på utdanning, men også innen forskning og innovasjon er det tatt inn flere konkrete områder for sektorsamarbeid. Det ble vist til eksempler på aktivt samarbeid på tvers av sektorene i regionene, gjennom samfinansiering av utstyr, infrastruktur m.m., og en felles opptatthet av å bygge ned barrierer for sektorsamarbeid. Oppfølging av ny instruks er pågående sak i flere av samarbeidsorganene, og reviderte samarbeidsavtaler med universitetene vil bli utarbeidet. Policydiskusjon om sektorsamarbeid innen helsedata og andre prioriterte områder blir viktig for NSG fremover for å bidra til merverdi som samarbeidsorgan på nasjonalt nivå.

Vedtak: NSG gjennomgikk den nye instruksen med tanke på videre sektorsamarbeid.

Sak 5/24 Bibliotek tjenester og tilgang til publiseringskanaler for alle helseforetakene – statusoppdatering, jf. sak 14-2023.

I møtet ble det informert fra hver region om pågående avtalearbeid, samt at FHI også redegjorde for status for Helsebiblioteket.

Det ble videre vist til at forbedring av litteraturtilgang til ansatte i helseforetakene var sak i interregionalt fagdirektørmøte 18.03.2024, med anbefaling om å iverksette tiltak på regionalt eller nasjonalt nivå.

Helse Vest RHF har i 2023 inngått avtale med UiB som gir alle foretakene samme tilgang. Helse Midt-Norge RHF har i 2024 inngått en avtale med NTNU som gjelder for alle foretakene i hele regionen. Helse Sør Øst RHF melder at det nylig er satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede alternativer. Helse Nord RHF og UiT er i dialog om mulige alternativer, og har i dialog med UB også sett nærmere på mulighetene som ligger i en avtale via SIKT. Det ble foreslått å invitere leder av forhandlingsrådet i SIKT til AU eller NSG for nærmere redegjørelse.

I redegjørelsen fra FHI ble det understreket at Helsebiblioteket gir tilgang for alle, inkl. primærhelsetjenesten. FHI er opptatt av lik tilgang til kunnskap, og at en avtale som omfatter alt helsepersonell er å foretrekke. Videre vil det være langt mer tids- og ressursbesparende å gi én aktør ansvar for å forhandle frem nasjonale avtaler, fremfor at hver region skal gjøre dette arbeidet selv. FHIs vurdering er at dette kan koordineres enten gjennom sentral finansiering fra HOD til FHI, eller at alle RHF-ene bidrar til en pott.

Avtale via SIKT er et annet alternativ, men det vil innebære at primærhelsetjenesten faller utenfor.

NSG er opptatt av at det etableres løsninger som gjør at ansatte i alle helseforetak har god litteraturtilgang, at det ikke blir vesentlige ulikheter mellom regioner, og at ressursene anvendes best mulig. NSG imøteser fagsjefmøtets oppfølging av saken og et tydeligere signal fra HOD om hvordan dette arbeidet skal tas videre.

Vedtak: Informasjonen tas til orientering

Sak 6/24 Helsedatasatsningen

Presentasjon ved Håvard Kalle Riis, avdelingsdirektør Helsedata, FHI.

Omleggingen av helsedataområdet innebærer koordinering av mange ulike miljøer og aktører. Det pågår også et arbeid med å redusere restanser, og størst framgang er oppnådd innen NPR og legemiddelregisteret.

Det ble uttrykt forventning om at det omfattende utviklingsarbeidet som pågår viser seg i konkrete og raske resultater, som treffer forskernes behov. Det er betydelig utålmodighet blant miljøene, og noe bekymring for om satsingen på helsedata vil leve opp til ambisjonene som er satt.

Det ble også diskutert å hente ut gevinst som ligger i gjenbruk av eksisterende løsninger og tettere samarbeid mellom sektorer/institusjoner. Samtidig påpekte både universitetene og helsesektoren behov for ulike løsninger til ulike formål, og at det ofte er nødvendig å utvikle komplementære løsninger.

NSG ga følgende innspill til FHI i saken:

- For forskning i spesialisthelsetjenesten er tilgang til kliniske data innen helsedatamurene viktig, og tilsvarende viktig er tilgjengeligheten til lagring av kliniske data
- Sikkerhet og funksjonalitet må ivaretas
- Riggjen på institusjonsnivå mht. forskningsstøtte og systemer til datainnhenting og datalagring er viktig for å legge til rette for at forskerne skal lykkes enda bedre

Vedtak: NSG tar informasjonen til orientering. FHI bes om å ta med seg NSGs innspill i saken.

Sak 7/24 Publiseringsindikatoren – pågående utredning

Innledning ved Martin Fredheim, KD, supplert av Marianne van der Wel, HOD.

Publiseringsindikatoren opphører i finansieringen av UH-sektoren, men fortsetter som finansieringselement i helseforetak og i instituttsektoren. Utredning om fremtidig organisering av publiseringsstatistikken og kanalregisteret pågår.

Systemet pr. i dag er meget ressurskrevende og det er forventninger til at oppgaven kan utføres langt mer effektivt enn dagens løsning. Det er videre et mål å få bort gråsonene i kanalregisteret, og arbeidet må også sees i lys av nasjonal strategi [Open Science | Digital lansering av Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024](#).

Hovedpunkter fra diskusjonen:

Viktigheten av at kanalregisteret må bestå ble fremhevet, og det ble også argumentert for stor grad av forskerinvolvering i kvalitetsvurderingene av tidsskriftene.

Nivåinndelingen ble diskutert. Det er ressurskrevende å rømte systemet og gjøre kvalitetsvurderinger mellom nivåene. Det er ulike syn på viktigheten av å opprettholde nivåinndeling. Det ble påpekt fra noen at nivåinndeling ikke er av så stor betydning for forskerne. Det aller viktigste er at kanalregisteret bidrar med tydelig informasjon til forskere om hva som er anbefalt som kvalitativt gode vitenskapelige kanaler.

Mulige konsekvenser for forskningsarbeidet ble diskutert. Det blir viktig at man også fremover får sammenliknbar statistikk mellom sektorene. Det ble fremsatt bekymring for fremtidig mindre rapporteringsvilje i UH-sektoren, og dermed lavere kvalitet på dataene.

Systemet pr. i dag er godt integrert i institusjonene. Det er en bekymring for fremtidig målforskyvning i helseforetak og universitet på grunn av ulike økonomiske insentiver, og at endringen kan få uheldig innvirkning på hvordan forskning organiseres mellom UH-institusjoner og sykehus.

[Publiseringsutvalgets](#) anbefaling vil foreligge 1. juni, og videre prosess skjer i budsjettprosess for statsbudsjettet for 2025.

Vedtak: NSG gjennomgikk publiseringsindikatoren, og diskuterte mulige konsekvenser for forskningssamarbeidet mellom sektorene

Sak 8/24 Innspill til stortingsmeldingen om forskningssystemet

Innledning ved Martin Fredheim, Kunnskapsdepartementet.

Stortingsmeldingen skal være ferdigstilt våren 2025. Under høringsrunden høsten 2023 ble Forskningsrådets rolle og funksjoner belyst. Departementet ønsker nå å motta innspill innen problemstillinger relatert til forskningssystemet som helhet, med sikte på å forme en politikk som skal styrke systemet for fremtiden.

NSGs institusjoner takker for anledningen til å gi høringsinnspill i en tidlig fase, og melder om at det interne arbeidet med å koordinere innspill er i gang. OUS spilte inn at for spesialisthelsetjenesten blir det særlig viktig å fremheve at fremtidig utvikling av systemet må gjenspeile at helsesektoren er en selvstendig forskningsutførende sektor, og at sektorens særlige behov og utfordringer må hensyntas. UiO sluttet seg til dette synspunktet.

[Arbeid med melding til Stortinget om forskningssystemet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

- Vedtak:** NSG gir følgende innspill til arbeidet med stortingsmeldingen:
- Helsesektoren er en selvstendig forskningsutførende sektor, og forskningssystemet bør fortsatt hensynta og legge til rette for det, samtidig som at det legges til rette for sektorsamarbeid.
 - RHFene og universitetene vil gi innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen, og det er naturlig å ta inn mye av det som er diskutert i dagens NSG-møte.

Sak 9/24 Orientering fra Forskningsrådet om resultater fra Horisont Europa

Orientering ved Ole Johan Borge, Forskningsrådet

Aggregerte resultater fra 2023 viser en større returandel enn forventet. Dette gjenspeiler at Norge vurderes som en ettertraktet samarbeidspartner, og særlig blir deltakelse i partnerskap stadig viktigere.

Organisering ble trukket frem som en suksessfaktor av avgjørende betydning – både som partnerskap og på institusjonsnivå. God organisering og et godt system for administrativ backing for forskerne kjennetegner de institusjoner som lykkes.

Vedtak: Informasjonen tas til orientering

Sak 10/24 Andre orienteringssaker

Vedlegg: Referat fra møte i AU NSG 22.02.2024

Sak 11/24 Eventuelt

Aktuelle datoer for seminar og møte i Tromsø er 10. eller 11. oktober 2024. Sekretariatet kommer tilbake med informasjon om endelig dato.

Vedlegg til referatet:

Revidert mandat (sak 3/24)

Presentasjoner fra sak 6/24 og 9/24